

Samen leren, samen dragen op KKC De Loper

Auteur: Luc Raket

Wie KKC De Loper binnenloopt, merkt het meteen: hier gebeurt iets bijzonders. Niet alleen omdat twee scholen - OBS de Regenboog en De Nutsschool - fuseerden tot één kernkindcentrum met een nieuw onderwijsconcept en binnenkort een splinternieuw gebouw, vooral door de manier waarop leerkrachten en kinderen hier samen leren. Cathalijn Mans is leerkracht in de bovenbouw én een prachtig voorbeeld. Enthousiast, leerbereid en een dragende kracht in het team.

Van groep 8 naar heterogene bovenbouw

Cathalijn werkte acht jaar in groep 8. Dit schooljaar maakte ze samen met haar collega's de overstap naar heterogene groepen: thuisgroepen van leerjaar 6-7-8, als een veilige thuisbasis om 's ochtends binnen te komen, te landen, uitstapjes te maken en de dag mee af te sluiten "We zijn echt een thuisgroep. Kinderen denken niet meer in 'ik ben groep 6 of 7'. Ze leren van elkaar en zorgen voor elkaar. Dat vind ik zó waardevol."

Op KKC De Loper wordt gewerkt met leergesprekken gekoppeld aan doelen. Deze leergesprekken zijn in principe gekoppeld aan een leerjaar. Kinderen kunnen flexibel aanschuiven, zonder dat het stigmatiserend voelt. Het is niet automatisch zo dat kinderen van verschillende leerjaren aansluiten, maar dat kan natuurlijk wel. "Je zegt gewoon: dit doel herhalen we nog even, jij en jij sluiten aan. Dat gaat heel organisch."

Een concept dat past - of niet

De fusie en het nieuwe concept vroegen veel van het team. "Het is intensief, het kost veel tijd en het moet echt bij je passen. Als je voelt dat dit niet jouw manier van werken is, dan maak je waarschijnlijk een andere keuze in de aanloop naar dit concept." Sommige collega's deden dat ook. Voor Cathalijn voelde het juist vertrouwd: "Ik ben opgegroeid in het Montessorionderwijs, waarin ook gewerkt wordt met heterogene groepen. Dus ik was meteen enthousiast."

Wat haar vooral aanspreekt is het samen dragen van verantwoordelijkheid. "Je werkt niet op een eigen eilandje. We voelen ons gezamenlijk verantwoordelijk voor alle kinderen. Dat merk je ook in hoe we samenwerken. De kinderen merken dat en accepteren bijvoorbeeld dat iedere leerkracht hen aanspreekt."

Werken in onderwijsteams (TAO)

KKC De Loper werkt met een teamgerichte arbeidsorganisatie (TAO). Elk onderwijsteam is collectief verantwoordelijk voor een groep leerlingen en elk onderwijsteam kent eenzelfde structuur. "Als team checken we in de ochtend altijd samen in en van 15.00 tot 16.00 uur bereiden we samen ons onderwijs voor. En aan het eind van de dag checken we ook weer samen uit. We bespreken: wat viel op bij deze les? Paste voor iedereen het onderwijs bij het doel? Moeten we 'morgen' of op een ander moment aanpassen?"

Het levert eigenaarschap én steun op. "Als iemand ziek is, nemen we kinderen moeiteloos over. Iedereen volgt hetzelfde dagritme, kinderen weten precies hoe het werkt. Dat geeft rust."

Professionalisering: blijven leren, ook als je ervaren bent

Waarom professionalisering, als je al zo ervaren bent? Cathalijn is daar helder over: "Je bent nooit te oud om te

leren. En je moet kritisch blijven kijken naar je eigen handelen, niet naar het kind wijzen.”

OnderwijsMens is al meerdere jaren betrokken bij de school: eerst op het gebied van rekenen, daarna spelling en nu lezen/schrijven. Die langdurige samenwerking maakt verschil. *“Wilma leert je echt ‘boven de methode te gaan hangen’. Niet: welk lesje vandaag, wel: wat is het doel, waar willen we naartoe, en wat hebben deze kinderen nodig?”*

Een concreet kantelpunt was bij spelling. Met een nieuwe methode merkte het team dat oude patronen terugkwamen: toch weer methodevolgend werken. *“Wilma liet zien dat we doelen naar voren konden halen, andere juist konden schrappen. We zijn ook met kieskaarten gaan werken: kinderen kiezen hun niveau van verwerking, van basis naar uitdaging. Dat was echt een breekpunt. Ik dacht: nu moet ik doorpakken en mijn team hierin meenemen. Samen hebben we dit verder uitgewerkt. De kieskaarten zijn er nog steeds.”*

Wat Cathalijn vooral waardeert aan de begeleidingstrajecten vanuit OnderwijsMens is de niet-beoordelende houding. *“Ze komt kijken, stelt kritische vragen, met als doel mee te denken, niet om je af te branden. Je krijgt steeds weer een aha-moment. En daardoor ga je zelf weer anders kijken.”*

Dagritme dat pedagogiek en didactiek verbindt

Het nieuwe schoolconcept zie je terug in het vaste dagritme, met vier kringmomenten per dag. De dag start in de kring met een kind als dagvoorzitter. Er is ruimte om elkaar te ontmoeten, emoties te benoemen en samen afspraken te maken. Na elk blokkuur komen we weer samen in de kring.

Bijzonder is de pitstop rond kwart voor twaalf: vijftien minuten rust voor iedereen. *“Even ontprikkelen, vaak een rustig muziekje aan, niks hoeven. Ook wij als leerkrachten doen mee, tot de directie aan toe. Dat geeft zóveel rust voor de middag.”*

's Middags werken kinderen thematisch, soms groepsdoorbroken. Op vrijdag is er ruimte voor eigen challenges, geïnspireerd door het Agora-onderwijsconcept. Kinderen onderzoeken wat zij zelf willen leren. *“Dat is écht vanuit intrinsieke motivatie.”*

“

Blijf met een open vizier kijken. Ervaring betekent niet dat je ‘het weet’. Onderwijs verandert, kinderen veranderen. Als je zelf niet meer enthousiast kunt leren, kun je dat ook niet meer overbrengen op kinderen.

”

Wat levert het op?

Voor leerkrachten: meer rust en meer gezamenlijke verantwoordelijkheid. *“Je maakt het gedachtengoed en onze visie eigen, als onderdeel en vertaling in je manier van werken.”*

Voor kinderen: zelfstandigheid, eigenaarschap en ruimte voor eigen tempo. *“Ze hoeven niet op hun tenen te lopen om een systeem bij te houden. Ze voelen dat ze gezien worden, dat ze onderdeel zijn van een minisamenleving.”*

Cathalijn is ook realistisch: *“We zijn er nog niet. We moeten blijven borgen, blijven bijstellen. Je ziet dat het steeds meer landt.”*

Wat vraagt het - en wat schuurt?

Verandering schuurt. *“Alle neuzen dezelfde kant op krijgen is lastig. Je hebt verschillende karakters, tempo's en overtuigingen.”* Ook het tempo van ontwikkelen is een valkuil: *“Je wilt te snel. Wilma zei mooi: eerst de stip op de horizon, dan de stappen. Wij namen soms al stappen zonder die horizon scherp te hebben.”*

En toch: *“Zonder schuren geen glans.”*

Blijven werken met open vizier

Wat wil Cathalijn andere (ervaren) leerkrachten meegeven? *“Blijf met een open vizier kijken. Ervaring betekent niet dat je ‘het weet’. Onderwijs verandert, kinderen veranderen. Als je zelf niet meer enthousiast kunt leren, kun je dat ook niet meer overbrengen op kinderen.”*

Ze lacht: *“Ik ben 54 en ik blijf hier tot mijn pensioen. Ik kom met heel veel plezier naar mijn werk. En dat is misschien wel de grootste opbrengst van alles wat we samen hebben opgebouwd.”*

